

Hirdetési díj:
Vidőkre postán vagy helyben házhoz
hordva:
Egész évre 12 frt.
Félévre 6 „
Negyedévre 3 „
Egy hónapra 1 „
Egyes szám ára 5 kr.
Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő
napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:
Útszám nélküli hirdetés sor ára 6 kr.
Helyesdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyon
és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt i
nyújt a kiadóhivatal.
Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppellik Alajos (Wollzeile 22) Hnasen
stein és Vogler (Neuer Markt 11).
Posten: Lang Leopold (Erzsebet-tér 9. z.).
Nyilttéri czikkok
garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás: Belső-farkasutca 76. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.
Az értékes czikkok díjaztatnak. Kéziratok nem adatnak vissza.
Kiadó-hivatal: Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

A „KELET” politikai és közgazd. napilap negyedik félévi folyamára

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legczélserűbben postai utalványlapokkal.
A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgaima és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t előfizetők méltó igényei kielégíttessenek.

Előfizetési árak maradnak a régiek:
Aug.—dec. 5 frt. Egy hóra 1 frt.
Aug.—sept. 2 frt. Egyes szám ára 5 kr.
8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben olcsó könyvek megszerzése által, a „K e l e t” előfizetői részesülnek.

A „KELET” kiadóhivatala.

Egy öreg patriota levelei

(A „Kelet” szerkesztőjéhez.)

III.

Várur: Az örök dobogását hallom-e?
Kályha fűtő: Nem, jó uram; a sirsók neszét...
Régi ének.

Bármennyire végzetes és korán érett lett is azonban rendi alkotmányunk gyökeres átalakítása; bármily kevés is volt népünk a rögtönös változásokra megérve: most már nem az a feladat, hogy az elkövetett tévedés felett sópáncodjunk, hanem, hogy lehetőleg helyreállítsuk azt, mi akkor elmulasztott.

A rothadt állapotok, melyek a legutóbbi hónapokban oly ijesztő mérvben jelentkeztek, megvannak s így, ha életünket fön akarjuk tartani, az orvoszerekről kell gondoskodnunk.

Ha azokat, miket az eddigiekben érintünk, elég őszinték vagyunk elösmerni és bevallani: meg nem tagadhatjuk, hogy minden nyomorúságunk forrása miveletlenségünkben rejlik.

Nem azt a miveltséget értjük itt, mely tudományos hátramaradtságunkban nyilatkozik, hanem azt, mely a nemzet tulnyomó többségét, magát a népet mind fogékonyabbá teszi az ámitás, félrevezetés, hitegetés iránt, melylyel vagy a galád speculáció, vagy az értelmetlen rövidlátás igyekszik őt törbe ejteni. Azt a miv-

veletlenséget, mely alapján romlatlan népünket — a Királyhágón inneni részekben össze-vissza 3600 fegyenczünk van — gyanakvóna teszi régi vezetői iránt s olyanok nyomában indítja el, kik alig tiz-husz éve még a nép zsírján hizlalták magukat; mely esztét veszi a békeszerető polgárnak s fegyvert ad kezébe saját vére ellenében; mely zendülésre, gyilkolásra ragadja őt s készséges eszközévé teszi annak a számításnak, mely a megpróbáltatás napjaiban épen azokkal conspirált e nép ellen, kik földönfutóvá tették azt saját hazájában.

A nép maga egyáltalán sehol sem az értelem és higgadt felfogás, hanem az érzelem, a tetszetős jelszavak nyomán indul. Maga a mivelt Németország sem nélkülözhetette az utóbbi nagy háboru alkalmával a nagyrészt üres vezerszavakat, melyek az értelmesek előtt már nem sok értelemmel bírtak, de melyek a nagy tömegre hatottak.

Mennyivel inkább a mi népünk, mely különben is igen fogékony a retorika iránt s mely a nemzeti büszkeségnek hízelt beszédek számára mindig tárva, nyitva tartja fülét.

Az első és gyökeres orvosszer természetesen a nevelés általánosítása s e tekintetben azt hisszük köz az elismerés, hogy kormányunk — szegénységünkhöz mérve — megtett minden lehetőt, hogy a nagy restantját valamennyire bár kiegyenlítse. Nincs azonban munka, mely lassabban haladna, melynek egyelőre kevesebb kézzelfogható láttatja lenne, mint épen az általános miveletlenség megszüntetésének munkája. Előbb egy egészen új generációnak kell felnőnie, mely majdan gyermekeit ne tartsa el a nevelésben való részesüléstől, s maga is némileg képes legyen az iskolai — mindig hiányos — nevelést kiegészíteni.

Bármennyire áldásos legyen is a miveltetés általános volta — a nagy sokaságnál sohasem terjedhet az annyira, hogy az ámitás, félrevezetés ellenében biztosítva lehetne. A népnevelés nagyban csak a legelembb ősmertekeket közhölheti a nép fiaival, s ezek korántsem tekinthetők csálhatatlan óvszerül a gonoszság vagy értelmetlenség incselkedései ellenében.

Ezért az államnak gondoskodnia kell oly eszközökről is — és pedig minél előbb — melyek most már segélyül szolgálhassanak az elhamarkodott átalakulás veszélyeivel szemben s melyek későbbben kipótolják a nagy tömeg miveltetésének kikerülhetlen hiányait

Ily óvszerek: a választói jognak lehetőleg csak is az értelmesebb polgároknak való kiterjesztése, kik fejlettségük és jobb módu voltak által némileg biztosítva legyenek a galázatos lélek-vásár ellenében. Az, a kit öntudatos meg-

győződése vezet a választási urnához, szégyenpírral látja magát egy sorban azokkal, kik köz tudomásulag zsebökben hordják meggyőződésük judás-árát. Ez a nivellirozás, ez az egyenlőség meggyalázza az öntudatos választót, s nem egy esetet ősmernünk, hol az ily bitor választók által majorizált intelligencia teljesen visszavonult — helytelenül ugyan, de könnyen kimagyarázhatólag — a közügyek teréről.

A választási törvény — és pedig nem a mult alkalmammal megkísértett toldozott-foldozott formában, hanem rendszeresen, gyökeres átalakítással, elodázhatlan követelménye alkotmányos életünknek, ha ugyan egyáltalán hivi vagyunk az alkotmányos életnek, azt érteve alatta, a mit e szó jelent s nem a zavarost, melyben kényelmesen leheessen halászni.

Ép ily jelentőségünk tartjuk az óvszerek közt a képviselői megbízatás időtartamának meghosszabbítását. Ha jóakaratumnak lesz elég bátorsága is a választási törvénynek ugy nevezett reactionsrius átalakítására: rögtönös javulást még akkor sem remélhetünk tőle. A rák-fenét nem lehet egyszerre kigyógyítani. Az alkalmat kell tehát minél ritkábbá tenni, melyből a vész mindannyiszor kitörhet. Az országos hadviselés idején sok határozott ellenzéki és ugyancsak szabadelvű férfit hallánk elkeseredésében fölkiáltani, hogy bővön elég nekünk öt évenként is egy ilyen háboru! És valóban, ha az annyszor példaként felhozott Anglia hét évi megbízatási időt sem tart igen hosszúnak s az alkotmányosságát nem látja veszélyeztetve az által sem, hogy képviselői csak minden hét évben számolnak be választóiknak: vajjon nálunk oly rendkívül kedvező miveltségi viszonyok vannak-e, hogy a 3 évnél 5-re való meghosszabbítását a szabadság ellen elkövetett attentatumnak tekinthetjük? Alig!

A választásnál elkövetett visszaélések, kihágások dracoi szigorúságu megtorlása; az értelmiség morális pressiójának a nyilt szavazás által leendő megnyitása szintén szolgálhatnak óvszerül a fenyegető vész ellenében.

Jól tudjuk, hogy mindezek ugyancsak roz hirbe hozott óvszerek s a reactionarius névre, ezek fölemlítése folytán, el vagyok készülve.

Előttem azonban nem a szabadelvűség, hanem a haza jóléte a czél. Ez az állandó mennyiség, amaszt idomítani kell oly mértékben, mely e jólétet, az adott körülmények között, leginkább biztosíthatja. A reactionarius nevet készséggel hordozom, csak bármily keveset használhassak vele a földnek, mely bölcsőm volt s nem soká sirom is leszen...

be az alakok sokfélesége ejté, az ősalakok az az alap-idomok keresése és megtalálása által szabadult meg. Még mielőtt a növények metamorphosisát megírta volna, midőn a jeneai csontváz-gyűjtemény tanulmányával foglalkodott, érezte szükségét egy általános képnek, egy anatómiai typus felállításának, „mely az összes gerinces állatok alakjait lehetőleg tartalmazná, mi szerint minden állatot annak rendje szerint leírni lehetne.”

A tapasztalás mindenek előtt megismerteti velünk az egyes részeket, melyek minden állattal közősek és mégis oly annyira különbözök. A tapasztalatot az eszme egészíti ki, mely fölötte áll és származtató módon az általánosra emelkedik.

Tehát e szerint elvonatkozva az egyestől jutunk az ősalak birtokába. De minthogy sem az ember nem lehet mértéke az állatoknak, sem viszont az ember végtelenül bonyolodott szerkezete az állati szervezet által nem értelmezhető, világos, hogy mindkettő fölött álló közvetítő elvhez kell fordulnunk.

Ezen közvetítő az ősalak, az eszme, melyhez a természet magát szabja termelésében, a nélkül, hogy képes legyen a mozgalom körét áttörni vagy meghaladni.

A kik Goethét a Descendenztheoria nyilt hirdetőjének vagy legalább költőileg sugalmazott prophétájának tartják, azok „fonttarthatlanul előbaldó átalakulására” és hasonemű nyilatkozataira kelleten nagyobb súlyt fektetnek, vagy tulozzák azon értékenyt, melyet ő nyilatkozataihoz kötött. Ilyenek a következő sorok, melyeket Hückel döntöknek tart: „annyt azonban bátran állíthatunk, hogy minden magas rendű szervezet, hová a halak, kételtűek, ma-

A román írók gyűlése Szász-Sebesen.

Az aug. 5-én tartott délelőtti ülés után délután 2 órakor banketre gyűltek a vendégek az „Arany oroszán” kertjébe, dacára; a hűvös időnek a vig zene hangjai s az izletes étek mellett igen derült hangulat uralkodott a jelenlevők közt. Az első toasztot az egylet elnöke mondta ő felségére. A beszédet szűnni nem akaró éljenek követték az uralkodóra. Balomiri királybíró poharát az elnökért üritette; a szászsebesi rom. kath. lelkész a román nemzet intelligenciáját üdvözölte; Pap Zsigmond Pestről a románok és magyarok közti egyetértésre üritett poharat; Bologa pohárköszöntését a jelenlevő nem egyleti tagoknak szentelte; dr. Hodos az anyanyelvre, Pap Zsigmond a lelkészre, Pop elnök a román népre, Romosz lelkész Saguna báróra emeltek poharat. 5 órakor oszlott el a vidám társaság, hogy este 9 órakor ugyan e vendéglő tánctermében táncvigalomra gyűljön, hol világo: virradtig tartott a mulatság.

6-ikán délelőtti fél 11-kor tartotta meg az egylet második ülését.

Horsia jegyző felolvasta a mult ülés jegyzőkönyvét, mi kevés változtatással elfogadtatott.

Éljenek közt olvastatott fel egy dévai távirat, mely Déva falai közé hivta meg a jövő évi gyűlést, hasonlóan fogadtatott egy bécsi és bethleni üdvözlő távirat.

Ezt több bizottsági jelentés követte, melyek után hosszabb vita fejlődött ki, a költség kivétési bizottság javaslata felett. Végre kiadásokra, stipendiumokra stb. 4500 forint szavaztatott meg.

A legközelebbi évi ülés helyéül Déva választatott s a megnyitás napjaul 1873. aug. havának első hétfője tüzetett ki.

E második gyűlésen jelen volt az erdélyrészi universalis kortes Maurer Béla is s egy muszka turista, ki Wojtsikoffnak nevezte magát s bámulatos figyelemmel kísérte a tárgyalásokat, habár egy szót sem értett belőlök. Nem hiányzottak tehát a politikai nép boldogítók sem, kik a jó irányu gyűléseket a politikai színezet mázával igyekeztek bevonni.

A kimerített napirend után egy bizottság neveztetett ki a jegyzőkönyv hitelesítésére; az elnök meleg szavakkal köszöntö meg a szászsebesieket vendégszeretettől, köszönetet mondott a résztvevő tagoknak s a nökarnak a tanusított érdekeltségért.

Mintán Balomiri királybíró és Tipeiu főpap néhány szívélyes bucsusztó intézett a gyűléshez, elfogadtatott dr. Hodosi indítványa, mely szerint, köszönet szavaztatott az igazgató bizotmányának mint végrehajtó comiténak, működéséért.

„A viszontlátásig Déván!” szavakkal elnök bezárta a gyűlést, melynek éljenzések közt távoztak tagjai

„KELET” TÁRCZÁJA.

Goethe mint természettudós.

Parády Kálmántól.

(Folytatás.)

Goethe fedezte föl azon gyűrűk, az az szegvények között, melyekből a rovar teste áll, a hason-szerűséget és azt, hogy azok éppen ugy mint a növényi szervek egy és ugyanazon alapszervnek változatai; amott az eszményi levél, az őslével vagy az ősnövény, itt a gyűrű alkotja az alapidomot. Ez a szerves lények tökélyeszméje, mely az alapidomra nézve egyenlő részek különböző kifejlődése által magyarázható. Ily alapszervet, mely bizonyos állatkörön belül az átváltozásnak van alávetve, a gerincesek osztályában is fődözött föl Goethe, s e szerv: a csigolya. Ezt nyomozta változataiban és a csigolyaoszlop kifejlődésében. A mily nehéz az első nyakcsigolya és az utolsó farcsigolya egybevetéséből azoknak azonosságára következtetni, épp oly világosan tűnik ki az azonosság nevezett csigolyák fokozatos átmeneteiből. De mi fekszik az első nyakcsigolya fölött? vajlon a koponya egészen különbözik-e a csigolya-oszloptól? Ez vala a második nyugtalanító gondolat, mely Goethét behatóbb vizsgálatokra sarkallá. Az összehasonlító adatokból kitűnt, hogy a koponya a csigolya-oszlop része. E gondolat nagy

horderejét az összehasonlító boncztan története bizonyítja. habár a dolog maga sokkal bonyadalmasabb, mint azt Goethe és közvetlen követői gondolák.

Goethe még egy eredeti fölfedezéssel dicsekedhetik, s ez az állkapocs közti csont az embernél. Köztudomású dolog, hogy minden felsőbb rendű állat a felső állcsontok között egy állközti csonttal bír, melybe a felső metsző fogak ékelve vannak. Erre vonatkozólag megjegyzi Goethe, hogy az ember és majom közti különbséget eddigéle az állközti csontba helyezték, a mennyiben a majom bír vele, az ember pedig nélküle szűkölködik; mivel azonban nevezett csont különösen arról nevezetes, hogy benne a felső metsző fogak foglaltatnak, megfoghatatlan vala Goethe előtt, mikép bírhat az ember metsző fogakkal e csont hiánya mellett. Ő el nem hitette, hogy az ember a gerinces állatok fő-schemájaja alól kivételt képezzen és azon időnek legnagyobb boncztanárai véleménye ellenére kimutatta, hogy az állközti csont a kifejlődött embernél összeforrva találtatik, de az élet kezdetén és a kifejlődés folyamala alatt mint külön rész szerepel.

Értekezésünk tárgyalt részéből foly, hogy Goethe az egyes és egyenkénties szemlélésében nem gyönyörködött. A természet mint lett egész gyakorlati reá azon befolyást, mely alatt annak létesülését és alapokait fűrkésze. A dolgoknak egy előre fölvetés és a gondviselés által előre meghatározott czél szerinti megitélését szomoru kisegítő elvnek tartá, melyet teljesen mellőzni törekedett, mi által a származtató gondolkodásmód utját egyengeté. Ő ellette, miként ől és termel a természet „és az örökös alakulás és változás főjötti bámulatától és azon zavarától, mely-

darak, emléők és ezek élén az emberek tartoznak, egy ős kép szerint formáltatott, mely állandó részeiben csak kissé módosul és mai nap is tenyésztés által szaporodik, fejlődik és czéljaihoz képest átalakul.”

Következtetethetne-e ebből, hogy Goethe az állandó és változókon részeket megkülönbéztette egymástól? éppen nem. Goethe már Geoffroy St. Hilaire előtt beszélt egy törvényről, mely szerint a természet alakításában bizonyos Budget-tel ől, melynek tételeit a netaláni kiegyenlítésre használja. Ugy lát-szik, hogy Goethe előtt ismerellen vala Aristoteles hasonló állítása, mely szerint a természetben valamely szerv csak a többiek rovására nagyobbodhatik. Így járt Goethe azon elvével is, miszerint valamely szerv elvesz slöbb, hogysen helyét változtatná; ebben őt fönnvezett francia tudós előzte meg.

A természet tehát Goethe szerint mindig ugyanazon részekkel sáfarkodik. A természet kimeríthetetlen az ősképek alakváltozataiban és tárgyiasításában a mi pedig valaha valósult, abban az álhatatosságg ver gyökeret, a vis centripeta, melyet alapján semmiféle külső hatály el nem pusztíthat. Ha tehát Goethe a tenyésztés szülte mindennapi kifejlődés és alakulásról szól, ugy a valóban létesült teremtmények azon kifejlődési és átalakulási folyamatát érti, mely csupán képe a kimeríthetetlennek látszó természetnek. Azon befolyást, melyet a természet az egyes terményekre gyakorlott, jelenvalónak modja, de fönnálló fajok igazi átalakulására, mit a Descendenz-theoria vitat, Goethe soha sem gondolt.

(Folyt. követk.)

Egy kis szellőztetés.

A czim alatt a N. ismét szellőzteti a fogarasi ultramontán szövetség kérdését s Benedek Gyula állítólagos részvétét abban. Miután lapunk pro és contra az előzményeket közölte volt, ez újabb mozzanatról is értesíteni kívánjuk olvasóinkat. A szellőztetés így hangzik:

A „Reform” 200-ik, a „Kelet” 168-ik és a „Nemere” 61-ik számú lapjaiban Benedek Gyula ur az ultramontán párttali szövetséget érdeklőleg ellene emelt gyanúsításból, egy nyilatkozatot közölve: rágalomnak és tendencziósus roszakaratú koholmányának nyilvánítja azon vádat, hogy ő az Apponyi féle ismeretes programot aláírta volna, s hangzatos nagy szavakban igyekszik politikai hírhedt becsülete méltatlan megtámadtatása feletti megilletődésének kifejezést adni.

Nem kívánom ezen urnak sem erkölcsi sem politikai jellemét kiváló figyelem tárgyává tenni; mert jó részben ismeretes az úgy is mind azon körökben, hol annak megismertetésére nyilatkozó alkalmas tört nyert, s e tekintetben azon egyszerű tényre szorítkozom, hogy ezen urt 1869-ben is — a kényszernek engedve — választóinak egy csekély része, mely az urnához járult: csak is reversalis mellett választotta meg, melyben magát Deák Ferencz nagy hazánkfia elvei követésére kötelezte s hogy ezen erkölcsi kötésével szemben, nyilatkozó ur még is feljogosítottának vélte magát arra, hogy titokban — jelentékeny tényezők kikerülésével — többek által magát írásban félhatalmaztatta: elveit időközben szabadon változtatni!

Ezen szükségességnek vélt kitérés után — előre bocsátva azt, hogy legszentebb polgári kötelemnek tartom minden politikai üzemekkel szembeállni, a melyek hazánk alkotmányos békés fejlődését veszélyeztetik, és hogy komoly meggyőződéseim szerint károkozásnak vélem, ha most, — midőn százados vajdasáiból kibontakozó hazánknak államisága és függetlensége biztosításra lehet az egyetlen cél, melyre tisztakelből hazafi törekedhetik — separatistikus aspirációk érvényesítése végett, meddő párt-tusa támasztatik, s hogy ebből kifolyólag: jóllehet a kath. autonomia védelme iránti törekvés jogosultnak tekinthető; mindazonáltal azt azon alakban és terjedelemben, melyben a bizonyos párt részéről mereven követeltetik, valamint az összhazára, úgy szintén az ecclasia docens-en kívül álló kath. felekezeti specialis érdekeire nézve — kívánatosnak és időszerűnek nem sokan tarthatják: áttérek a sajátlagos szellőztetés céljára s kijelentem, hogy a B. Gy. ur ellen emelt azon vád, hogy ő az ultramontán pártnak egy programját aláírta: igen is tiszta tényen alapszik; egyszersmind felhozom mint tényeket:

1) hogy B. Gy. ur f. é. július havában: Miksa, Schwarz nyug. kapitány és Rác Károly ultramontán párti küldöttekkel Fogarásban hosszabb ideig érintkezésben állott, velők kirándulásokra tett, egy programot aláírt, s ennek folytán a párt időszerinti pénzlárnoka Schwarz urtól pénzt vett fel mint előleget;

2) hogy B. Gy. ur levélbeli és Rác Károly távirati felszólítása folytán, bizonyos Brassóban rakétárilag kezelt ultramontán zászlókból B. Gy. urnak számára egy „Viola Károly” nevével ellátott, esetleg utóbbi részére felhasználni tervezett — lobogó szállítmányt küldetett át, és hogy ezen lobogók B. Gy. ur részére Fogarásban a középső szelet kicserélésével átalakították.

3. hogy B. Gy. ur ez iránt f. é. július hó 18-án többek által kérdőre vonatván — maga is beismeri, hogy említett egyénekkel titkos érintkezésben állott, és hogy — állítólag — bizonyos beleegyezés (?) folytán egy programot alá írt ugyan, de az — mint B. Gy. ur nyilatkozott, s mint egy ismeretlen eredetű távirattal igazolni is igyekezett, állítólag nem fogadtatott el, s a távirat szavai szerint: mint nem teljes szövegű fidi busnak való — ipsisima verba — visszautasított volt.

4) hogy B. Gy. ur f. é. július hó 19-én a fogarasvidéki székház előtt — egy előzetes megtámadtatás okán felszólítatván az iránt, hogy érdekelt gyanu bizonyításánál — az okmányilag is támogatandó érdekes közlemény bevitelére helyet és időt tűzne ki: ezt megtagadta, s miután vele ezen adatok többek előtt közöltettek, azokat megczáfolni képtelen volt.

Ezek tehát tények és pedig olyan tények, melyek B. Gy. urat fennhivatott puritán jellemű nyilatkozatra semmi esetre fel nem jogosíthaták, s a melylyel szemben — miután B. Gy. ur elég vakmerő volt ezen ügyet a saját terére átvinni — felelni becsületbeli kötelemnek ismerem.

Czáfolja meg B. Gy. nr ha tudja; de legyen tárgyalás, higgadt, s ne dicsekedjék lovagias tényekkel, mert ebbeli dicsekvése — melyel hátam megett titokban élt, — alaptalan.

A. J.

BELFÖLD.

M.-Vásárhely, aug. 3. 1872.

Néhány nap óta városunk politikai pártjainak küzdelme elmúlt. Az ugynevezett „baloldali” egy a városi képviselői ülésében szenvedett veresége után szémbelődve visszavonult s a tért az ellenfélnek engedte át.

Minő kitartás, minő jogérzet és jóakarát lehet azon pártvezérekben, kik, midőn pártjukat egy álta-

taluk mesterségesen előkészített kalamajkában megveretve látják, elvesztik vezéri öntudatokat s előszaladnak meg szerintök az igazságügyért folytatott küzdelemben s menteni kívánván magukat, törvénytelennek erőszakosnak keresztelik az ellenfél eljárását épen akkor, midőn az általuk már elkövetett törvénytelenések csorbítják törökös városunk becsületének pengéjéből kiköszörülni.

Vagy tán L. Á. — K. Á. és S. K. urak azt hiszik, hogy a minister csupán pártédekből keresztelte a baloldali összeírók eljárását törvénytelennek — csakis a panaszlóknak kedvét tölteni akarván — mondotta ki az összes összeírók küldöttségeiről, hogy jegyzőkönyveiket önkényesen utólagosan megváltoztatták? Ha ezen összeírók küldöttségek tagjaiban csak egy mustármagnyi önértzet és öntudat létezik, a sújtó ministeri nyilatkozattal szemben vissza kellett volna vonulni a működés teréről újabb vizsgálatot kérni, hogy alkalmunk legyen ártatlanságuk behizonyítására. De ők e helyett szintén meghódolva a ministeri leiratnak nagyobb részt ismételt megválasztották magukat az összeírók küldöttségek tagjainak s fennhordott fővel készültek a pártédekeknek most már minden erővel érvényt szerezni.

Szabad volt-e ezt a városi képviselői testületnek behunyt szemmel nézni? Szabad volt-e engedni, hogy a középonti választmány által az előbbi összeírásokat megsemmisítő leirat után ismételt elkövetett s a minister által proprio motu semmiseknek nyilvánított törvénytelen eljárások miatt az új és ugyanazon egyének által végrehajtott összeírás ismételt megsemmisítettét, városunk még hónapokig megfosztassék követválasztási jogától?

Városunk képviselői — tekintve az összpártgárság érdekét — segített a bajon, visszavette mandátumát a 8 törvénytelenkedőtől s oly férfiakat választott helyökre, kik a ministeri leirat szerint „a törvényt megtartani készek és képesek is lesznek”

Vagy tán a képviselői testületnek nem állott-e jogában saját mandatarusaitól megbízását visszavonni? Vagy hiszi-e Lázár Ádám ur, létezik törvény, minister, vagy parlament, mely jegyzőkönyveknek utólagos önkényes megváltoztatását rehabilitáljon egy autonóm képviselőtestület törvényesen hozott határozataival szemben? Mi ezt nem hisszük s dicsegetésre szolgáljon L. Á. urnak, pozitív tudásunk van róla, hogy ő sem hiszi.

Azt mondta legalább K. A. barátunknak, hogy a baloldali összeírók működése törvénytelen volt s így azokat megmenteni lehetetlen.

De ha ezt mondta — s tudjuk, hogy mondta — minek nevezzük L. Á. ur ezen következtetlenségét, hogy két óráig dictiozott a képviselői ülésben az általa is elítéltek megmentésére.

Azok, kik szerintök is rossz ügyet védnek, prokatorok lehetnek, de politikai pártvezér címét meg nem érdemlik.

Higgyék is meg, baloldali érzelmű polgártársaink, hogy pártjuk vezetését illetéktelen kezek ragadták magukhoz s egy néhány nagy frazis által ne engedjék magukat az eszélytelenség, a polgári egyenlenség terén tovább ragadtatni.

Tekintsétek magok körül! Azok, kik a képviselői ülésben Lázár Ádám és Kovács Áron ellen küzdöttek, mind megannyi önző, roszakaratú jogfosztók, vagy pedig nem azok — a város összpártgársága jogainak védői?

Vagy nem azok — a jogfosztók, kiknek vezérlete alatt számos kétségtelen nagybirtokú választók kitöröltek; ellenben kutsberek, mesterlegények, napszámások igazoltatván, ezek által kívánták a szavazatjogosult polgárokat leszavaztatni.

Vannak is egyébiránt s örömmel mondjuk számosan baloldali érzelmű polgártársaink közt, kik önértékben visszavonulnak a párttól, melynek vezérei nem a balpárt, hanem sokkal inkább a commune emberei.

Szép dolog; a politikai pártküzdelem s e sorok írója is véralkatanál, természetnél fogva inkább hajlik az oppositio felé, de azért borzadva fordul el a párttól, mely itt magát oppositionnak nevezvén, fel-forgatásra törekszik, s polgári polgár ellen ingerel.

Maros-Vásárhelyi szabadelvű polgárai! Tartsunk össze e párt sorainak megritkítására; tartsunk össze lerázni nyakunkról az uralmat, mely mind politikai kérdésekben, mind főleg városi közügyeinkben a meg-hasonlást, a vizsály magvát óhajtja kitaró szorgalommal építeni s győzelem esetén (mitől Isten megóv) városunk romlására, hanyatlására vezetne.

Kövessük az értelmes, vagyonos, törvényiszlelő osztályt, melynek leginkább áll anyagi érdekében is városunk jóléte, felvirágzása s ennek eszközésére, elősegítésére inkább is van hivatal, mint egy furfangos prókator s egy kövér liba és jó czelnai után soványgó lelkes.

Győzzön a jobb!

P.

Torda, aug. elején.

Az új tordai torony fedélzete reperatio alá vétetvén, a toronygomb felbontásánál az 1872-ik évbe történt építkezés alkalmával abba helyezett irományok közül egyet, a mint alább következik, a szerkesztővel kiadás végett közölni, nem tartom érdektelennek. Egy latin és magyar szövegű bibliai szellembe írt verset, miután az azon időbeli új tordai ref. pap Gyöngyösi János versei közt megjelent, a kit énekelve, ott megtalálhatja.

A németnyelven írt okmány tartalma szóról szóra, betűről betűre következő:

Ano 1782 Hat die neutorenburger Reformirte kleser Die Mauer an den Kirchen Turm über drey Klaffen in die Höhe geführt und von Holz einen neuen Thurm darauf gesetzt, den Kupfern Knopf der oben auf die Spitzen gekommen Hat ein geborner Schweitzer gemacht, von Berungrusz dem Reithal Johan Baltazar Schelling auch Ein Gesell von sanct gallen Jörgens Hausknecht.

in diesem Jahr war der papst von Rohm in Wien den Römischen kaiser zubesuchen, ummit Ihre kaiserliche Mayestät wegen kirchen sachen etwas zu traktiren, weiln Ihre kaiserliche Mayestät in allen Ihren Erblanden vielle unnöthige so wohl weiber als manskloster aufheben, auch die prototandeschy und nicht Römisch katolische von dem gewissens Zwang Befreyte, ihnen Ein freyes Relligions Exercitium Erlaubte, wofür Ihm Got Belohnen, und die Ewige unverwelkte Krone der Herlichkeit mittheilen wolle.

es war auch in diesem Jahr Nicht theuer Zu leben, das Vierthel schone frucht 36 xr, da viertel Türkische weizen war 17 xr. das Pfund Fleisch 2 xr, die Masz Rindschmaltz 30 xr. Ein Lamm 30 xr das Schweinefleisch das pfund 3 1/2 xr, die Masz Wein den besten 10 xr.

Nyilt kérelem Tisza László urhoz!

Alóírtak bátrak vagyunk felvilágosítást kérni Tisza László urtól az iránt, hogy igaz-e azon városunkban hangzatosított vélemény, miszerint a mult országgyűlési ciklus alatt, a midőn a „tordai vasut” ügyének érdemleges tárgyalása került az országgyűlésen szőnyegre, — ekkor ön — a helyett, hogy a tordai pártbizottmány által részletesen kidolgozott és a tordai vasut kiépítését nemzetgazdaságitilag előnyösebbnek feltüntetett vasuti terv javaslatnak az országgyűlés tagjai körötti kiosztásával az adott viszonyok adta hatáskörben a lehető Torda városa jövője érdekében megtette volna: ép ez időtájt méltóztatott eltávozni Pestről?...

E szerény és tiszta hazafias érzéstől sugalmazott kérdésünkre felvilágosító megjegyzéseit a nyilvánosság útján megtenni, annyival is inkább hő vágyódással várjuk: mert közvéleményre kezd emelkedni azon nézet is, hogy ama végzetes vasuti tervjavaslat ép Pestről távozása miatt, a tordai vasut kérdésének az országgyűlési letárgyalását követett napon a tordai bizottmánytól Pestre kiküldötteinek egyike által még mindig asztalán heverveta láttatott.

„Kiküldöttek egyike” nem más mint t. Váradi Károly tanár ur.

Megnyugtatónkra és saját érdekében is becses választ elvárjuk, meggondolván azt, mit egy angol író oly szépen fejez ki;

„Is aught on earth so precious and so dear
As Fame and Honour? — or is aught so bright

And beautiful as Glory's beams appear? —
Jairy Queen.

Torda, aug. 10 1872,

Több városi polgár.

Nyilatkozat.

Küküllővár, augusztus 1872.

Tetszett „több jobboldali” aláírással, némely vizaknai urnaknak, a „Kelet” idei 166-ik számában alóírtat „erős baloldalinak” és olyannak tüntetni fel, ki politikai hitemet évenként változtat. Ezen s általában minden névtelen urak bírálata semmit sem adok, de a közvéleményt véve tekintetbe, kötelességemnek tartom nyilvánítani, hogy eddigi meggyőződéseim és hitem nem változtattam soha, hanem most is mint eddig a Deák Ferencz nagy hazánkfia tisztelőihez tartozom és maradok a ki voltam.

Timár Károly.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, auguszt. 12.

— Személyi hírek. gr. Eszterházy Kálmán, Kolozsmege főispánja, a tegnapi vonattal Pestről körünkbe érkezett. — Kendeffy Árpád országgyűlési képviselő esküvője a bájos Inkey kisasszonnyal ma délelőttre volt kitűzve. Az egyházi szertartás helyét hitű részének végrehajtására Szász Domokos, a kolozsvári ref. egyház egyik lelkesze Pestre utazott. — Divald Adolf pénzügyministeri tanácsos az erdélyi részi államerdőségek megsemmisítéséből visszatérve, városunkban mulat.

— Tízoltóink javában folytatják gyakorlataikat egyelőre a kolozsmonostori gazd. tanintézet berendezett gyakorló helyén. Az egylet tegnapi gyűlés is tartott melyen a multikori határozattal szemben megállapított, hogy a tízoltók egyenruhája a czélsze-

*) Mi úgy tudjuk, hogy Tisza László ur nem a tervjavaslat kiosztásakor, hanem épen az ügy országgyűlési tárgyalásakor nem volt Pesten, vagy legalább a házban. Hogy pedig az egész ügyre vonatkozó iratok a döntő nap után is T. L. ur asztalán porosodtak, arra nézve nem csak Várady Károly ur, hanem az egész küldöttségnek Torda város képviselőihez beadott jelentése adhat felvilágosítást és szolgálhat bizonyossággal.

Szerk

rületen kávészin helyett kék legyen. A multikori határozat a val volt indokolta, hogy a negyvennyolcadiki honvédek áttitálaja kávészin volt, látnivaló azonban, hogy a tízoltók nem honvédek s mi csak helyeselni tudjuk, hogy a szinkérdésben nem a helytelenül alkalmazott kegyelet, hanem a czélszerűség döntött.

— Follinus és Fehérvári, az előbbi aradi, az utóbbi kolozsvári volt szingigazgatók egyesülten szándékoznak az aradi színházat átvenni, mire nézve az egyezkedések már folyamatban vannak. Mindketlen a vidék első igazgatói közé tartoznak.

— Eötvös szobrára ez ideig 34,851 frt 75 krnyi osztrák értékű és 670 frt 12 kr. vegyes pénzértékű domány gyűlt össze. Nem oly összeg, mely Eötvös költői érdemeivel csak távolról is arányban állana.

— A magyar tannyelv a hittudományi karban. Hir szerint az egyetemi tanácsnak tölterjesztése az egyetem hittudományi karában a magyar tannyelv behozatala iránt már fölértkezett Pauler miniszterhez és remélhetőleg a kérdés nemzeti szellemben fog elintéztetni.

— A muzeumi képtár kitűnőbb darabjait hir szerint lefényképezteti a kultuszminiszter s albumot állítanak belőlök össze, s jótékony czélra áruba bocsátják. Azon neme, melyet itt használni akarnak az úgy nevezett photolitographia, mely egészen új találmány, vagy helyesebben tökéletesítés. E módon fényképezte le a Margitszigetet Beszédes esztergomi fényképész a belga királynő számára. József főherczeg általa készített a szigetről néhány nagyobb képet a bécsi kiállítás számára.

— A zug színészet ellen. Az országban több kisebb és nagyobb színtársulat lappang, melyek vezetői se szellemi, se anyagi képességgel nem bírnak a magasztos hivatás kellő betöltésére — sőt szini igazgatói engedélyvel sem. Ily társulatok pedig gyűlhelyévé szoktak lenni oly megbélyegezett egyéneknek, kiket más rendszerű társulatok meg nem tűnnek kebelükben; továbbá nem lépnek be színészközelbe (nagy bűn!) csak azért, hogy kerülve a nyilvánosságot s lehetetlenné téve az ellenőrzést, helyről helyre bujdoskolván mintegy titokban üzhessék a jó hiszemű közönség folytonos kijátszását és a magyar színészet hitelét súlyosszék; továbbá a színtársulatok sugói által kiadatni szokott sugókönyvek árusítása körül sok visszaélés s a közönség zsarolása követetik el, a mennyiben gyakran a színészethez nem is tartozó egyének az egész országot bebarangolják és a sugókönyvárulás ürügye alatt folytatott koldulás által egyrészlől a magyar színészet tekintélyét súlyosszék, másrészlől a szó szoros értelmében csalást üznek. A belügyminiszter felhívja az ország törvényhatóságait, hogy területükön törvényes módon oda hatni igyekezzenek, hogy a helyhatóságok oly egyénektől, kik igazgatói minőségüket ki nem mutatják s az igazgatói címet bitorolják, az 1848. XXXI. t. cz. 3. §-a szerint szükséges engedélyt tagadják meg, a sugó könyvekkel házálkokkal pedig — mely üzlet az 1848. XVIII. t. cz. 45. §-a alapján különben is az illető hatóság rendőri felügyelete alatt áll, mint közönséges koldukokkal bánjanak el.

— Szent István király napjára az erdélyi résziek is jutányos árért rándulhatnak föl a testvérfővárosba, mert folyó hó 19-én külön kéjvonat fog a Szent-István ünnep alkalmából igen mérsékelt menetárat mellett Kolozsvárról Pestre indulni. Menetjövötre érvényes jegyek a kolozsvári, b.-hunyadi és csucsei állomásokon szolgáltatnak ki. Indulás Kolozsvárról f. hó 19-én 11 óra 20 perczkor dél előtt. Érkezés Pestre f. hó 20-án 4 óra 45 perczkor reggel. Ugyanezen alkalomból f. hó 18-án Maros-Vásárhelyről és Segesvárról is rendezetnek kéjutazások igen mérsékelt áru menetjövötelre érvényes jegyek mellett. Jegyek a m.-vásárhelyi, felvinczi, enyedi, tövisi, balázsfalvi, medgyesi, erzsébetvárosi és segesvári állomásokon szolgáltatnak ki. Indulás augusztus 18-án Segesvárról 10 óra 7 perczkor este a 4-ik számú vonattal; Marosvásárhelyről 10 óra 2 perczkor este a 3. számú vonattal. Érkezés Pestre f. hó 20-án 4 óra 14 perczkor reggel. A mérsékelt viteldijak mennyisége a falragaszokon olvasható s így, miután a kéjutazók öt napig mulathatnak Pesten, hisszük, hogy számosan fogják országgrszünkükből e kínálkozó jó alkalmat fölhasználni.

— Deák Ferencz mint költő. Nagy hazánkfianak egy régi ismerőse egy költeményt küldött be a „Z. S. Közlöny” szerkesztőjéhez. E költeményt Deák Ferencz írta fiatal korában egy nagy hazafához. Nevezett lap szerkesztője ígéri, hogy kedveskedni fog a nagy hazafi versével, hanem előbb őt magát is megkérdézi, ha óhajtja-e magát mint költőt bemutatni.

— Fgy magyar színműíró századik műve. Szigligeti Edének, az aranyos színműíróinak a közelebb elfogadott „Új világ” czimú vígjátéka a századik darabja, melyet irt. Szigligeti még mindig oly ruganyos lelki, fáradhatlan szorgalmu, hogy bizonynyára nem fog megpihenni még e századik művénel sem, mit a magyar színműirodalom javára szívünkkel kívánunk. A megirt századik mű közöl negyven, ötven a nemzeti színpadnak is állandó vendége, több azonban már csak néha és csak vidéken tűnik föl egy-egy estére. Ha föl gondoljuk, hogy az érdemes színműíró e műveit (kivéve a „Strike”-ot, melyben Balázs Sándor segédkedett) mind egy maga írta, le-

hetetlen, hogy teljes elismeréssel ne adózunk a tehetség és buzgósság ily meglepő eredménye iránt.

— A kolozsvári árvaház javára egy szép-irodalmi albumot akarván kiadni, felhívjuk azon t. írókat, kik a szent cél tekintetéből közreműködni ohajtanak, hogy a műveiket f. é. szeptember 15-ig alulírtakhoz elküldeni sziveskedjenek. Kolozsvárt, 1872 Aug. 9-én Hory Béla. Moldován Gergely.

— A Német Gründlichkeit legújabb bizonyítványa. Stargardt berlini ó-kereskedő 103. számú könyvjegyzékében, mely Berlinben 1872-ben jelent meg, következő magyar könyveket találunk hirdető: 1. Antal C. M. tud. akadémia jegyző-könyvei. Pest. 1863. 2. Arnold I. A középkori szobrászat Magyarországon. Pest 1863. 3. János E. Erdély érmei képtalassal. Pest. 1862. 4. Imre. A székesfehérvári ásatások eredménye. Pest. 1864. — A ki ezen magyar könyveket megrendeli, megfogja kapni Csengeri Antal, Ipolyi Arnold, Erdy János és Henszmann Imre munkáit.

— Ismét egy derék katonai napiparancs. A Bécsben állomásozó főherczeg Ferencz Ferdinánd nevű, 32 ik számú magyar gyalog serezed legénységéhez Cruss ezredes hazánkba a következő magyar katonai napi-parancsot adta ki: Bécs, augusztus hó 7-ik napján 1872. Mult hónap óta a katonai fogház a 32-ik ezred részére szükségletlenül vált, mert utóbbinak egyetlen egy embere sem létezik benne. Ezredünknek 1741-ben történt felállítása, tehát 131 év óta, ez eset talán páratlan. Ezen öntudat kell, hogy minden derék ember szívét örömmel töltse el; s büszke erre saját parancsnoktók is, ki jól tudja, hogy ily kedvező eredményhez nem saját tulengedékenysége, hanem csakis a ti katonai erénytek és engedelmességek vezettek. Apai szavaimat és intéseimet megértettétek, a tisztelet azért csak is titeket illet. A derék és becsületes katona magasabb törekvést nem ismerhet, drágább jutalmat nem várhat, mint békében jó magaviselete, háboruban pedig férfias bátorsága által a világ tisztelétét magának ki vívni. Iparokdjatok tehát legények így tovább is megmaradni és nem lesz senki boldogabb ily ezredet vezényelni, mint jóakaró ezredesetek.

— Három vigjáték. A nemzetiszínház dráma-bíráló bizottmánya a napokban három darab fölött határozott. Egyik „Az új emberek“, Toldy István írta, a másik „Az új világ“ Szilgietitől, mely szerzője nem pályázott. Mindkettőt előadásra ajánlotta a bizottmány; a harmadikat azonban, melynek czime: „Segíteni kell a krisen“, — szerzője a nemzeti színház könyvtárnokától visszaveheti.

— Halálozás a budai várból e hó 10-én nagy katonai pompával temették el Czilich Ede honvédezedest, s a budai kerület parancsnokát. A boldogult 59 éves korbán hűtő teljes mértékben bírva mindenki tiszteletét és bajtársai becsülését. Már 1849-49-ben is fegyverrel küzdött s ezredesi és hadosztályparancsnoki rangot viselt. Sokszor kitüntette vitézségét, többi közt az isaszegi csatánál, melynek diadalát az ő személyes bátorsága is nagyban elősegítette. A temetés egyike volt a legfényesebbnek, s a dísz emelésére a honvédszászlóaljakat a közel vidékből, táviratilag rendelték be, a szolgálaton kívüli pesti honvédtiszteket pedig falragaszok szolgálták föl a temetésben való részvételre.

— Érdekes fogadás. Neuburgban valami Coxeter nevű ur ember fogadott Throcku morton gyapjuszövet-gyárossal 1000 guineában, hogy ez utóbbi nem képes két juh gyapjából egy kabátot készíteni. Throckmorton elfogadta a fogadást, s Coxeter másnap reggel 5 órakor hozott két juhot. A juhot megnyiták, a gyapjút megfonták, a szálakat összeszötték, az így készült posztót megvasalták, megnyiták, megfestették és lepréslék. Délután 4 órakor készen volt a legfinomabb posztó, mely 20 perc múlva átadatott a szabóknak, kik 9 órára elkészítették a kabátot. Öt ezer ember várta az érdekes fogadás eredményét. A két juhot megsütötték és azok egyike 120 kanna sörrel együtt a gyár munkásainak ajándékozott, a másikat pedig a néző publicum költötte el. E szerint 13 óra és 20 perc alatt készült el a kabát.

— Bismarck nem más mint Lucifer. A tót „Magyar Állam“ a „Katolické Noviny“ közelebbi számában a jésuitákról egy cikket közöl, melyben e szerzetet az egekig magasztalja, s az ellenők mutatózó gyűlöletet Lucifer művének tulajdonítja, ki, hogy uralma a földön tökre ne jusson, a jésuitákat szemelte ki, hogy ellenők, mint a kath. egyház legkitűnőbb védői ellen, általános hadjáratot indítsanak a világ színiaról kiirtsa. A Lucifer ez idő szerint Bismarckban testesült meg s ez utóbbit használja eszközüll a jésuiták ellen irányzott tervének keresztülvitelére. Nem is a jésuiták elleni gyűlölet az, mely üldöztetésükre szolgáltat alkalmat, hanem a kath. egyház és a valódi keresztény fölvilágosodás elleni gyűlölet azon forrás, melyből egyszersmind minden rossz veszi eredetét. Ugy történt a megváltóval is, ki ellen Lucifer a zsidónemzetet földüdtötta s addig nem is nyugodott, míg keresztire nem feszítették, hogy uralmát a földön senki ne hábor-gassa.

— Az újvidéki templombotrány ügyében Joanovics Kornél, Hapdin és Vukovics Gy. főbíresek elleni első bírósági ítéletet a legfőbb törvényszék is helybenhagyta, s az illetők megkezdtek a büntetés kiállítását. A fennevezettek ugyanis nyilvános isteni tisztelet alatt izgató tartalmu iratokat

osztottak ki, s a szolgálattevő papokat szidalmakkal illették.

— Devrient Karoly, a birneves német szín-művész, mult szombat, szélhűdés következtében meghalt. Ő Berlinben 1798-ban született s 1815-ben a porosz hadseregbe lépve résztvett a waterlooi csatában, hol egy golyó jobb kezének ujját fosztá meg. A színészetnek 1819-től fogva szentelte magát, s először Braunschweigban Schiller „Tell“-jében lépett föl, Radenzt személyesítve. Később Drezdában játszott szerelmes és bonvivant szerepeket, majd a híres Sohórdér Vilmmával lépett házasságra, mely frigy azonban öt év múlva fölbonlott. 1839-ben a hannoveri udvari színházhoz kapott meghívást, melynek haláláig tagja maradt. Szép természeti adományai csakhamar a közönség kedveztetővé tették őt, s egy a társalgási darabokban, mint a klasszikai drámákban voltak alakításai, melyekben a művészet magas fokára emelkedett. Ötven éves szini működésének jubileumát 1869-ben ülte meg, Schiller Tell-jét ábrázolva. Ez év május havában szélhűdés érte melyet jelentéktelennek tartottak, s ő a lauterburgi hideg vízgyógy-intézetben keresett üdülést. Állapota eleinte javult de mintegy tíz nap előtt hirtelen rosszra fordult s Devrient szombat este megszűnt élni. Első házasságából született két gyermeke, s első nejje: Schröder Vilma már meghaltak; második házasságából özevyet s egy fiút hagyott hátra.

— A világ ő nagyságának van szerencséje tudatni a t. cz. közönséggel, hogy dacára a N. fr. Pr. halálós híreinek, ezenel megmaradt. Különben csak egy kicsinyben mult, hogy e „tudatás“ nem épen ellenkezőleg ütött ki, mert a végfelbomlás jelei már is mutatkoztak. Tegnapelőtt délután Pest fölött egy óráig tartó jéggel vegyes zápor vonult el, s azután csakhamar kiderült az ég. Fiume környékén feltűnő sok czápa jelentkezik, noha ott e veszedelmes tengeri ragadozók a ritkaságok közé tartoznak, — Tirolban folytonos viharok dühnek s e hó 7-én esti 7 óra előtt Innsbruckban földrengés volt, még pedig erős. Olyan volt ez, mintegy lőpor robbanás, melynek robaját a távolból, hatását azonban a közvetlen közelből tapasztalhatni. A rendülés oly nagy volt, hogy az embereknek kapzkodni kellett, nehogy eldőljének. A földrengés mindegy két másodpercig tartott, s utána nagy mennydörgés támadt, mely órákon át rémitett el sok embert. A légmérés a vihar alatt nem hanyatlott, rekkenő meleg volt; de a felsőbb légrégiókat a vihar nagyon lehűthette, mert másnap reggel a körüllevő hegység ormait hó látszott. Ugyan e reggelen 6 óra 8 perczor utabb földrengés támadt, melynek ereje a tegnapit fölülmulta. Borzasztó dörmögés közt három lőkes volt tapasztalható, mely a házakat alapjaikban reszketette meg. Senki sem emlékszik ily erős földrengésre. Az ablakok megrezzentek, az órák megálltak, a harangok megkondultak, sok kémény ledült és sok ház faláról lehullt a vakolat: mig sok fal meg is repedt. Nagyobb kár nem történt! a babonás emberek azonban természetesen megijedtek, s mindezt az aug. 12-ikén 12 órakor beállandó világömlás előjelének tekintették. És ime mégis élünk; ama bizonyos csillagász állítólagos számításai nem nyertek felsőbb megerősítést.

— Zavarok Oroszországban. A charkovi orosz kormánykerület a mult hónapban, komoly rend-zavarásoknak volt színhelye. A volt jobbágyok közt elterjedt a hír, hogy ujjal rabszolgaságba kerülnek s az adóhátrálékot földesuraik helyett egyetemlegesen lesznek kénytelenek fizetni, minek folytán különféle községekben több mint 17,000 paraszt a hatóságnak felmondta az engedelmességet, a zavargók szétépték a birtokosztási okmányokat, a hol már ilyenek léteztek, vagy nem akarták azokat elfogadni, elszedték a helység pecséteteket bírától s több hasonló rendet. lenségeket követtek el. A lázangók ellen eleinte Koválsky tábornok pár csendőrt tiszti ügyész és nyomozó bíróság kíséretében indult, de miután a rend-zavarást szelid eszközökkel lecsendesíteni nem sikerült, lovas katonaság—két osztály draganyos—küldetett oda, mely egyebek közt öt szekér vesszőt is hozott a hely színe. Ekkor megtörtént a tömeges végrehajtás: a főzinkosok elfogattak, a többiek testi börtöntest, többnyire 80—90 vesszővágást kaptak. Némely községben a rémület oly nagy volt, hogy nemesek férfiak és nők, hanem még a gyermekek is térdre borulva, kegyelemért esekeltek, s ez a Ruszky Mir. közlése szerint oly megrázó jelenet volt, hogy magát Koválsky tábornokot is bűnbocsánatra indította. Most a vidéken tökéletes rend és csend uralkodik.

— Életrevaló indítvány. Csengeri Antal és Arany János visszaérkezett Karlsbádból, hol az idén is igen sok magyar volt. Ez alkalomból a „W. L.“ indítványozza, hogy a karlsbadi magyarok emléktáblával jelöljék az „Arany elefánt“-ot, hol b. Eötvös tizenöt nyarat töltött. A házat, hol Götthe lakott, márványtábla jelöli, valamint azt a másikat is, hol Mieckiewicz, a lengyel költő időzött; s bizony a karlsbadi magyarok is utánozhatnák e szép és nem sokba kerülő példát, melyet a németek s lengyelek kegyelele adott.

— A Ludóvia akademiában befejeztetvén a mult őszszel megkezdett tanfolyam, annak hallgatói tegnapelőtt tették le az első vizsgálatot. Ez az első eset, hogy honvédtisztek vezérkari vizsgálatot tesznek le; és a nagy közönséget érdekelni fogja, mily tantargyakból vizsgálatnak meg a vezérkari szolgál-

latra szánt tisztek Máriássy tábornok elnökele alatt. E tantargyak a következők: strategia, tactica, harczer-technica, sereg szervezet, katonai földirat, térisme (Tereanlehere), vezérkari szolgálat.

— A cholera. A hiv. lap jelenti: Követségi jelentés szerint az Oroszországban uralgó cholera ez évben april végén mutatkozott legelőbb Podoliának néhány kerületében, ugyszintén a mohilew kormány-zóságban, honnét észak- s északkelet felé terjedett. Folyó évi junius hó 7-ig terjedő összeállítás szerint Bessarabia, Volhynia, Jekaterinoslaw, Kiew, Kursk, Mohilew Moskwa, Orel, Podolia, Kiazan, Charkow, Cherson és Pultawa kormányzóságokhoz tartozó 21 kerületben és 16 városban összesen előfordult 4178 új cholera eset, melyek közül 1631 meggyógyult, 1661 pedig halálosan végződött. Ugyanezen jelentés szerint az elhaltak aránya a megbetegültekéhez ez évben kedvezőbb és a járvány által látogatott kerületekben és városokban ezuttal kiterjedt hatóságú orv- és gyógyintézkedések tettettek. A járvány áldozatú ez évben is legnagyobb részt a zarándokok esnek. Gácsországban a cholera folyó évi máj. hó végén az oroszországi határon levő Zbaraza kerületbeli Bogdanowka faluban merült föl, honnan f. évi junius és julius hóban a husyati, skalati és czortkowi ke-reülethez tartozó összesen 11 helységben terjedt el, melyekben a legutóbbi hivatalos jelentés szerint összesen 217 egyén betegült meg, kik közül 135 meggyógyult, 42 meghalt, 40 pedig további gyógykeze-lés alatt maradt. Azonkívül egy szorványos cholera esett Trembowla városban is fordult elő. Moldvaor-szágnban a cholera a bukaresti főgyőnök jelentése szerint Botuschanyban, s eddig még csak szorványo-san mutatkozott. A cholera behurcolása ellen a kö-vetkező intézkedések tettettek: A fiumei tengeri ha-tóság a triesztivel együttesen az Odessából és a Fekete-tenger egyéb kikötőiből érkező hajók irányá-ban a vesztégzár intézkedések még folyó évi junius 7-én léptettek életbe. Sulinánál az oroszországi öb-ölkből érkező hajókra nézve tíz napi vesztégles ren-deltetett. A Dunafejedelemség kormánya Bessarabia felé a szárazföldön is vesztégloket állított, és pedig Tatár, Bunár, Tabak és Congaznál 10 napi figyelés időt: legutóbb pedig Moldva és Oroszország között az utazókra nézve, Scoreriben is 10 napi vesztég-lési időt rendelt. A mi végül az országban megki-vántató óvintézkedéseket illeti, ezeknek mi módolni megtételek a hazai törvényhatóságok még mult évi augusztus 21-én 20,583 tézzen alatt kelt bel-ügyministeri körrendelettel kellőleg utasítottak.

— Ez idén az utolsó jótékony célú nyári táncvigalom a kereskedő ifjuság által folyó hó 15-én tartatik meg.

— Deressin József „ottoman“ cirkusa, 40 lóval, tudós tevével, számmárral, saját zenekarral sat. e hó 22-én fogja városunkban első előadását tartani. A műlovarok most Debreczen élvkereső közönséget mulattatják s onnan jönnek mihozzánk. Ha ügyes társulat lesz, azt hisszük nálunk is pártolásra számíthat.

— Az Istvánnapi körmenetet Budán az idén a herczegprimás fogja vezetni.

— Magyar borok Keletáziában, s különösen Smyrnában nem igen kelnek. A smyrnai főconsulnak egyik legközelebbi jelentéséből ugyanis ki lehet ven-ni, hogy Palugyai és társa cég Kisázsibá küldött borokat, de ezek nagyon súlyosoknak tekintettek. Az ottani lakosok csak a könnyű és lágy borokat sze-retik, s így boraink főfajait nem igen fogják fo-gyasztani.

KÖZGAZDASÁG.

Kimutatás

Az iparos kölcsön-pénztár július havi üzlet forgalmáról

Bevétel.

Junius hóról áthozatal	frt. 2570.10
79 tagtól igtatás és könyvdij	39.50
Betételekben	41084.74
Visszaftetésekben	21890.—
6% kamatban	830.45
1% fel-és váltó díjban	143.69
Bélyeg díjban	42.40
Összesen	frt. 66600.88

Kiadás.

161 izben kölcsön	frt. 42778.—
A tagoknak visszaftetődött	13513.61
Az igazgatósági tisztviselők illetőségében	390.—
Napibiztosok illetőségében	394.80
Bélyegzett váltóra	42.40
Irodai szükségletre	19.60
Irodai személyzet díjjazására	200.—
Pénztármaradék egyenleg	9262.47
Összesen	frt. 66600.88

A július havi forgalom tézzen 123939 frt. 29 kr. Kolozsvárt, júliu 31-én 1872.

Mamieza János, Krémer Ferencz pénztárnok. igazgató elnök

Tömörváry M. könyvvezető.

A kolozsvári piaci-árjegyzék augusztus 5.

(alsó ausztriai mérő középár).

Tisztbúza 7 frt 50 kr. Elegybúza 5 frt 50 kr. Rozs 4 frt 50 kr. Árpa 2 frt 80 kr. Zab 1 frt

90 kr. Törökbuza 5 frt 10 kr. Pityóka 1 frt 96 kr. Marhahus fontja 25 kr.

— A m.-vásárhelyi piaci árai aug. 8-áról. alsó auszti mérője. Tisztbúza 6 ft. 60 kr., rozs 4 ft 25 kr. Elegybúza 4 ft 28 kr. Zab 2 ft 40 kr. Széna köte 2 ft 20 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 11 ft 50 kr. Egy font fagygyugyertya 40 kr. Marhahus fontja 20 kr. Konyhaliszt — ft 12 kr, Lencse kupája 28 kr Paszuly kupája 18 Burgonya mérője 1 frt 90 kr. Disznózsir 80 kr. 76 kr.

— A Besztercezi piaci árai auguszt. 6. alsó auszti. mérő tisztbúza, 6 ft — kr. elegybúza 5 ft 8 kr., rozs 3 ft 60 kr., törökbuza — ft — kr., zab 1 ft 60 kr, széna mázsája 2 ft 50 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 14 ft. — kr. marhahus fontja 23 kr., konyhaliszt 9 kr.

KERESKEDŐK ÉS IPAROSOK.

kik az „erdélyi képes naptár“ 1873-diki fo-lyamában is szándékoznak hirdeteiket fel-vétetni, sziveskedjenek eziránt legkésőbb-folyó hó 15-éig Stein János könyv-kereskedésében intézkedni.

Felelős szerkesztő: Szász Béla.

Nyíltér.)*

Magyar keleti vasút.

Bécs-n.-várad-kolozsvári vonal.

Bécsből Nagy-Várad Kolozsvár felé.

Állomások	5-ik szám. Személyvonat.		11-ik szám. Vegyesvonat.	
	Érkezik óra percz	Indul óra p.	Érkezik óra percz	Indul óra p.
Bécs ész. vasút	estő	8 15	reggel	7 45
— állam vasút	—	8 25	—	7 55
Pest	reggel	7 30	est	6 5
Czegléd	—	10 33	—	8 55
Szolnok	—	11 22	—	9 58
P.-Ladány	délután	2 35	reggel	1 26
Nagy-Várad	4 47	6 12	4 6	4 51
Mező-Telegd	6 4	6 6	5 48	6 4
Eled	6 31	6 33	5 39	6 10
Rév	7 —	7 6	7 18	7 30
Brátka	7 37	7 39	8 5	8 26
Csucs	8 26	8 36	9 19	9 54
B.-Hunyad	9 26	9 31	10 54	11 29
Sztána megáll.	9 57	9 59	12 1	12 8
Egeres	10 30	10 33	12 37	12 49
M.-Görbő megáll.	10 50	10 52	1 6	1 8
M.-Nádas	11 11	11 13	1 28	1 33
Kolozsvár	11 39	éjél	2 2	délután

Kolozsvárról Nagy-Várad Bécs felé.

Állomások	2-ik szám. Személyvonat.		6-ik szám. Vegyesvonat.	
	Érkezik óra percz	Indul óra p.	Érkezik óra percz	Indul óra p.
Kolozsvár	reggel	4 30	délután	11 30
M.-Nádas	4 46	4 48	11 59	12 7
M.-Görbő megáll.	5 7	5 9	12 28	12 30
Egeres	5 26	5 31	12 48	12 58
Sztána megáll.	6 3	6 5	1 38	1 40
B.-Hunyad	6 33	6 38	2 15	2 55
Csucs	7 28	7 38	3 46	4 16
Brátka	8 26	8 27	5 3	5 13
Rév	8 59	9 4	5 46	6 —
Eled	8 31	9 33	6 30	6 40
M.-Telegd	9 58	10 4	7 7	7 17
Nagy-Várad	10 56	11 22	8 16	9 5
P.-Ladány	1 23	délután	11 44	éjél
Szolnok	4 38	—	4 19	reggel
Czegléd	5 32	—	5 55	—
Pest	8 37	estő	8 43	—
Bécs ész. vasút	6 9	reggel	6 36	—
— állam. vasút	6 19	—	6 49	—

Minden betegnek erő és egészség gyógyszer és költség nélkül:

Revalescière Du Barry

Londonból.

Minden szenvedőnek egészségi az izletes Revalescière du Barry által, mely gyógyszer költség nélkül az alábbi beteg-ségeket eltávolítja: gyomor, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, nyálkahártya-, légzési, hólyag- s vese bajok, gümőkör, aszkór, asthma, köhögés, emésztetlenség, dugulás, hasmenés, álmat-lanság, gyengeség, aranyér, vizkór, láz, szédülés, vértelenség-fülzugás, rosulit és bányás a terhesség alatt is, diabetes. méla-kór, elsoványodás, csusz. köszvény Kivonat 73,000 tagusítvány, ből, oly felgyógyulásokról, melyek a gyógyászatnak ellenállottak.

48,421. sz. bizonyítvány.

Vág-Ujhely Magyarországn

Több éve zavarra volt emésztésem gyomorbajokkal és elnyálkásodással kellett küzdenem. E bajoktól a Revalescière 14 napos használatá által megmenekültem.

Sternér J. L. tanító a népisokólán.

Gasen, Stiria, Birkfeld posta 1870. nov. 19.

Igen tisztelt ur! Örömmel és kötelességszerűleg elis-merem a Revalescière jó hatását, a hogy ez több oldalról elis-mertett. E kitűnő szer engem borzasztó lélekzsi, nebelyek-től nehéz köhögéstől, feltűt nyaktól, nyomorgórtól szába-dított meg, melyekben évekig szenvedtem.

Steininger Vincez pens. lelkész.

Páris, 1866. april 26,

Uram! Az ön Revalescière-csokoládéja oly jót tett, mint-hogy asthmaticus bajoktól, melyekben évekig szenvedtem, vég-leg megszabadított

Gaillard, a francia hadsereg főintendánsa.

Adra, Almeria tart. (Spanyolország 1867. oct. 21, Nagy örömmel jelentem könyom meggyógyítását hozzas-szenvedéseiből, miket egy bőrkötés okozott és az álomtól fosztá meg.

Perrin de la Hitellos francia vice-consul

72,632. sz. bizonyítvány.

Beaumont, 1868. aug. 5.

Az ön Revalescière-re csodákat művel a betegnekül. Küld-jömmég 72 szelencével.

Balotte J., gyógyszerész.

Táplálók levin mint a hus, a Revalescière felnőttek és gyermekeknek 50-szeres árát megtakarítja gyógyszerében.

Bádogszelencékben fél fontos 1.50, 1 fontos, 2.20, 2 fontos 4. 50, 5 fontos 10 frt, 12 frs, 20 frt, 24 frs, 36 frt. Revalescière csokoládé por- és tábla alakban 12 csészére 1.50, 24 csészére 2.50, 48 csészére 4.50, porban 12 csészére 10 frt, 288 csészére 20 frt, 576 csészére 36 frt. — Kapható: Barry du Barry és társánál Bécs, Walfischgasse 8. sz. Ko-lozsvárt: Binder gyógyszerésznél. Pesten Tö-rök, Linzben: Haselmayer, Prágában: Fürst J., Brünnben: Eder F., Debreczenben: Mihálovics István gyógyszerésznél, Duna-ödvárt: Nadhera Pálnál, Károlyváros: Erilli F.-nél, Kanizsán: Lovak Károlynál, Maros-Vásárhely: Fogarasi Dömötörnél, Pozsonyban: Pisztori Felixnél, Székes-Fehérvárott: Dieballa Györgynél, Vághelyen: Conglemer Ignácznál, Csernovitzban: nireh Irginácznál, Varasdon: dr. Halter A.-nál, Ágrámban: almasokva gyógyszerésztárbán, azonkívül a bécsi ház postai Sinalvány tehgy utánvét mellett szétküld.

*) E rovat alatt közzétett csepár a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a szerk.

(302)
Sz. 2771. 1872.**Hivatalos hirdetés.**

Tordamegye képviselő bizottságát
f. év Augustus 26-án d. e.
10 órára Tordára rendkívüli köz-
gyűlésre hívom össze.

E rendkívüli közgyűlés tárgya ki-
zárólag a községek rendezésére vonat-
kozó miniszteri rendeletek, s további
lépések feletti intézkedés leendő.

Miről Tordamegye képv. bizottsá-
gi tagjai értesítettek.

Torda, 1872, augusztus 9-kén.

Br. KEMÉNY GYÖRGY,
főispán.

(303)
Ad. 107. 1872.

F. k. b.

Pályázati hirdetés.

Marosszék mérnöki állomása néhai
Z. Kiss Gyula halálával üresedésbe jö-
vén, ezen állomást a szék bizottsága
még e hó 26-án választás útján töltén-
di be.

Azok, a kik ezen, évi 900 forint
fizetés és 300 forint fuvar illetményrel
egyetemest mérnöki állomásra kijelöl-
tetni óhajtanak, okmányolt pályázati
kérvényüket **folyó évi augusztus
24-ig** a szék főkirálybírájához ad-
ják be.

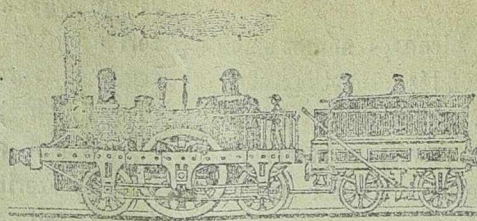
M.-Vásárhelyt, 1872, auguszt. 5-kén.

Fő-királybíró úr megbízásából:
SENTIVÁNYI KÁLMÁN,
főjegyző.

Nem hivatalos.**Nagy József**

arany- és ezüstműves Kolozsvárt
főter br. József-ház 161 szám.

Ajánlja a n. érd. közönségnek jól berendezett, és a legnagyobb esemén-
kiállított bécsi és külföldi arany és ezüst ékszer áru-
nalk dús raktárát.
(Óvásul.) Raktárba minden egyes tárgy valódisága a magy. kir.
bélyeggel van hitelesítve.

**Magyar keleti
vasút.**

**Folyó év augusztus 20-án
Buda-Pesten tartandó Szent-István ünne-
pélye következtében,**

**fog Kolozsvárról augusztus-hó 19-én
egy külön-kéjvonat igen leszállított áron indítani.**
A menet leendő augusztus 19-én 11 óra 20 perczkor
délelőtt, megérkezése **PESTRE** augusztus 20-dikán
reggeli 4 óra 45 perczkor.

Bővebbi tudósítások az arra vonatkozó hirdetményekben.
Pest, 1872, augusztus havában.

A főigazgatóság.

(265) A (4—15)

„WIENER COMMISSIONS-BANK“
tőzsde-irodája s váltóüzlete
Schottenring 18 sz. a.
elvállal bármennyű tőzsdei-, váltó-, s bank-üzletet.

Helybeli s vidéki megbízások legrövidebb idő alatt biztosan s ala-
posan eszközöltnék, s a tőzsde iroda által bevásárolt értékpapírok s
valuták tekintettel a pénzpiacz mindenkor állására, a legjutányosabb
feltételek mellett szállítanak.

Az üzlet-helyiségek naponta reggeli 9 órától délutáni 6
óráig folytonosan a t. cz. közönségnek nyitva állanak.

(299) (3—3)

Az intézet tantárgyai: elméleti és gyakorlati
alapos oktatás a magyar, német és francia
nyelvben, számtan, helyesírás és írály, földisme,
világtörténelem, természetrajz és természettan, rajz,
zongora- és énekben, valamint a szokásos
női munkákban általában.

SCHELL MIHÁLYNÉ
sz. Desbordes J.
leány nevelő.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni a t.
cz. szülőket, hogy évek óta fennálló
leány-nevelő intézetemet
(Kolozsvárt, hiduteza 317. sz. az emeletben
september 1-jén megnyitandom,
s növendékeket fölveszek tökéletes élelmi
és tanulmányi ellátással is.

Karvázy Gyulánál Kolozsvártt.

(274) (9—*)

Valódi amerikai Petroleum!
1 font 22 krajczár o. é.

Miután csemege-, fűszer- és bor üzletem tisztasága
nem engedi meg, hogy a Petroleum kisebb mértékben árul-
tassék, van szerencsém t. cz. vezőimnek tudomására hozni,
hogy nálam a **Petroleum 1 és 2 fontos jól
bedugaszolt erős üvegekben**, továbbá 4, 5,
és 10 fontos pléh-bádogokban kapható. Minden 1 fon-
tos üveg 7 krajczárba, minden 2 fontos üveg
pedig 10 krajczárba számítódik és abban az ár-
ban vissza is vétetnek. Fennjegyzett Petroleumok egy a
városon kívül eső pinczében töltetnek és csak annyi tartat-
nak bolthelyiségemben, a mennyi egy napra szükségeltetik.
Nagyobb megrendeléseket jutányosan eszközölök.

Karvázy Gyulánál Kolozsvártt.**Legujabban megjelentek
és Stein János könyvkereskedésében
Kolozsvárt kaphatók:****A politikai pártok.**

Bluntschli J. K. után fordította s jegyzetekkel kísérte Ballagi Géza.
Ára 1 frt. 50 kr.

**Gr. SZÉCHENYI ISTVÁN fenmaradt
MUNKÁI.**

MÁSODIK KIADÁS.

(Tartalom: I. Hunnia. II. Budapesti lánczid története. — A közlekedési bizottmány alakulása.)
Ára 3 frt.

A talmuzsidó.

Minden rangu zsidó- és kereszténynek megszívlelésül bemutatja dr. Rohling
Ágost. Az eredeti 3-dik kiadás után Gemini. Ára 80. kr.

Deák-párti-e vagy ellenzéki?

Az ország intelligens közép-osztályához. Ára 40 kr.

Katholikus neveléstan.

Irta dr. Kerschbaumer Antal. Ára 1 frt. 40 kr.

PAMPELONNE LOVAG.

Regény 4 kötetben. Irta Gondrecourt A. Ára 4 frt.

Kisfaludi Kisfaludy Károly minden munkái.

Uj olcsó és teljes hatodik összes kiadás 4 kötetben. Ára 4 frt.

Egyházi és szertartási beszédek.

Irta Mitrovics Gyula. I. füzet. Ára 1 frt 20 kr.

Illési György költeményei.

Ára 1 frt 20 kr.

PROCEDURA

cartii funduarie traducere elucrata pentru partide
si agenti

de Gregoriu Tamás Miculescu de Alsó-Kosály.
Ára 1 frt 60 kr.

Le gouffre. — Par Élie Berthet. Ára 2 frt. 22 kr.

Castanay. A novel by Edmund Yates. In two volumes
Ára 1 frt. 90 kr.

Francia — Un bienfait n'est jamais perdu.
par George Sand. Ára 2 frt 38 kr.

Les communaux de Paris. 1871.

Types, — Caractères, Costumes par Bertall.

Legnevezetesebb communisták arcképeivel. Negyedrétben diszkötet.

Leszállított ára 5 frt.

Ezen fölül érdekes, az utóbbi párisi communistai véres korszak minden rendű szereplőit híven
ábrázoló mű minden történelem kedvelő figyelmébe ajánlatik.

**LIII. Gesetzartikel vom Jahre 1871. über die
Regelung der Rechts- und Besitzverhältnisse.**

**LIV. Gesetzartikel vom Jahre 1871. über
die Rodeländereien.**

**LV. Gesetzartikel v. Jahre 1871. über die
Proportionierung und Comassirung in dem Städten etc.
des siebenbürg. Landesgebietes. Aemtliche Ausgabe.** Ára 40. kr.

Zwei Dichter Oesterreichs:

Franz Grillparzer — Adalbert Stifter. Von Emil Kuh. Ára 3 frt.

Nagyobb vételnél kedvezmény.

Van szerencsém egész tisztelettel a n. érd. t. cz. közönségnek tudatni, hogy
üzletemben ez időnyre is az alább írt

**bel- és külföldi természetes
ÁSVÁNYOS GYOGYVIZEK,**

a legnagyobb mennyiségben megérkeztek, melyekből a legjutányosabb áron felelő-
ség mellett szolgálhatok, u. m.:

Adelheid-jodforrás. (Adelheidsquelle Jodwasser), borszé-
ki, bikszárdi, buzási, carlsbádi-Schlossbrunn, carlsbádi-
mühlbrunn cigelkai-jod, csizi-jod, előpataki, Friedrichshalli,
gleichenbergi, halli-jod, ivándai, kissingeni, korondi, marien-
bádi, püllnai, sulini, seidschützti, szliácsi, sztojcai, sz-
jakabi, selti, Spái, schwalbach, türi, „Hunyadi, Rákóczy
és Erzsébeth,” budai gyógyvizek. Az itt elő nem sorolt
vizek ha azok üzletemben nem találhatnának, megrendelhetők
s gyorsan eszközöltnék.

Ajánlom továbbá mindenféle színi

**száraz és olajbatört nagy festék
és lack RAKTÁROMAT,**

minden hozzá tartozókkal, továbbá ajánlom a legkittünőbb fajta

padozat fénymázomat

(fusbóden-pászta)

hozza szükségeltető **lakkal együtt** melyek Kolozsvártt csak nálam kaphatók s
bár mily nagy mennyiségben szintén felette olcsó ár mellett tisztelt vevőimnek, vagy
megrendelőimnek szolgálatára állanak.

Tisztelettel:
CSIKY IMRE,

(229)

(24—100)

Kolozsvártt.

Nagyobb vételnél kedvezmény.

OSKOLAI könyvek!

A bekövetkezendő iskolai-év alkalmából van szerencsém tudósítani a n. érd. tanár-,
tanító és nevelő urakat, egyáltalában **ERDÉLY** iskola-világát, miszerint
könyvkereskedésben, mely legujabb időben ismét nagyobb kiterjedést nyert, úgy hogy ma már
mint **Erdély** legnagyobb könyvesarnoka egyedül áll, mindennemű

tankönyvek és taneszközök

egyetemek, gymnasiumok, elemi- és néptanodák, valamint magánintézetek
számára nagy készletben tartanak és folyvást kaphatók.

Nagyobb megrendeléseknél a szokásos kedvezményen kívül tiszteletpéldányokkal is szolgálók;
saját kiadásaimból pedig az illető tanár és tanító urak rendelkezésére szegényebb sorsú tanulók
számára ingyen példányokat bocsátok.

Tömegesebb megrendeléseket annyiival is inkább kérem minél előbb beküldeni, hogy egy-
részt a szükséges példányok száma iránt tájékozhasan magamat folytonos megrendeléseimnél,
másrészt pedig, hogy a megküldésben késedelem ne történhessék.

Saját kiadású iskola-könyveim jegyzékét Erdélyben minden tanodának és iskolának
bérmentesen beküldtem abból választás végett. Ha esetleg egyik, vagy másik iskola részére el-
felejtettem volna küldeni, kérem engem erről tudósítani s én a jegyzéket, mely az idei tanévben
különösen új s czélszerű népiskolai tankönyvekben bővelkedik, azonnal meg fogom küldeni.

Teljes tisztelettel:

STEIN JÁNOS, könyvtáros és kiadó.

OSKOLAI könyvek!